

När klockan slår tolv

Berättelse

Den sista dagen på året heter nyårsafton. Det är den 31 december. På natten, när klockan blir tolv, börjar ett nytt år. Den här stunden kallas tolvslaget.

Många i Sverige firar nyår tillsammans med familjen eller med vänner. Man äter god mat och väntar på klockan tolv. När det nya året börjar säger man "Gott nytt år!" till varandra.

På natten skjuter många fyrverkerier. Raketer flyger upp mot himlen och blir till färger och ljus. Men man måste vara försiktig. I Sverige måste man vara 18 år för att köpa och använda fyrverkerier ute. Det finns också regler för var man får skjuta. Många kommuner har egna regler, så det är bra att kolla vad som gäller där du bor.

På Skansen i Stockholm finns en gammal tradition. Vid klockan tolv läser en person en dikt. Dikten heter "Nyårsklockan". En känd rad i dikten är "Ring, klocka, ring". Den här traditionen är mycket gammal och började redan 1895. Många ser uppläsningen på TV varje år.

Ett nyårslöfte är ett löfte till sig själv. Man lovar att göra något nytt eller bättre under det nya året. Många i Sverige lovar att leva mer hälsosamt, till exempel att träna mer, äta nyttigare eller sluta röka. Det är inte alltid lätt att hålla ett löfte, men det är vanligt att försöka.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
nyårsafton	den sista dagen på året, den 31 december
tolvslaget	stunden klockan tolv på natten, när det nya året börjar
fira	göra något roligt tillsammans vid en speciell dag
fyrverkeri	raketer som flyger upp och blir färger och ljus på himlen
raket	ett fyrverkeri som flyger högt upp i luften
regler	det som man får och inte får göra
kommun	den del av landet där du bor, som bestämmer lokala regler
dikt	en kort text med fina ord, ofta med rytm
tradition	en vana som man har haft i många år
nyårslöfte	ett löfte man ger sig själv inför det nya året

Läsförståelsefrågor

1. När börjar det nya året?
 1. På morgonen den 31 december.
 2. På natten, när klockan blir tolv.
 3. På eftermiddagen den 1 januari.
2. Vad måste man tänka på med fyrverkerier i Sverige?
 1. Man måste vara 18 år och följa reglerna.
 2. Man får skjuta var som helst.
 3. Barn får köpa raketer själva.
3. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. På Skansen läser man en dikt vid klockan tolv.
 2. Alla i Sverige skjuter fyrverkerier på nyår.
 3. Ett nyårslöfte är ett löfte till sig själv.
4. Vad handlar många nyårslöften om?
5. Vad gör man på Skansen vid tolvslaget?

Facit

1. 1. På natten, när klockan blir tolv.
2. 1. Man måste vara 18 år och följa reglerna.
3. 1. ja b) nej (texten säger "många", inte alla) c) ja
4. Exempel på svar: Många löften handlar om hälsa, till exempel att träna mer, äta nyttigare eller sluta röka.
5. Exempel på svar: En person läser en dikt som heter "Nyårsklockan".

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Konkret högtidstext som passar för att öva ord om tid och datum (sista dagen, den 31 december, klockan tolv) och enkla regler. Tema: hur nyår firas i Sverige. Fråga 3b övar att se skillnaden mellan "många" och "alla". Låt eleverna jämföra med hur det nya året firas i deras egna länder — när och hur firar man där?

Diskussionsfrågor

- Hur firar man det nya året där du kommer ifrån? När är det?
- Skjuter man fyrverkerier där du kommer ifrån? Vad tycker du om fyrverkerier?

- Har du gett dig själv ett nyårslofte någon gång? Vad lovade du?
- **Skriv (4 meningar):** Berätta hur du vill fira nästa nyår. Var är du, vem är du med och vad gör ni?

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Nyårsklockan – <https://sv.wikipedia.org/wiki/Ny%C3%A5rsklockan>
- Skansen: New Year's celebration – <https://www.skansen.se/en/see-and-do/holidays-and-traditions/new-years-celebration/>
- Polisen: Fyrverkerier inför nyår – tänk på det här – <https://polisen.se/tjanster-tillstand/tillstand-ansok/fyrverkerier/fyrverkerier-infor-nyar-tank-pa-det-har/>
- MSB/MCF: Regler för att skjuta fyrverkerier – <https://www.mcf.se/sv/rad-till-privatpersoner/fyrverkerier/regler-for-att-skjuta-fyrverkerier/>

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. Nyckelfakta: Nyårsafton firas i Sverige den 31 december, och det nya året börjar vid midnatt (tolvslaget, klockan 12 på natten). Vid midnatt tänds många fyrverkerier och raketer. Sedan slutet av 1890-talet (första gången 1895) läses dikten "Nyårsklockan" – mest känd för raden "Ring, klocka, ring" – vid midnatt på friluftsmuseet Skansen i Stockholm. Dikten bygger på en text av den engelska poeten Alfred Tennyson (1850); den svenska översättningen gjordes av Edvard Fredin och spreds i tidningar i januari 1889. Skådespelaren Anders de Wahl läste dikten på Skansen många gånger (ungefär 36) fram till sin död 1956. SVT återupplivade TV-traditionen inför nyåret 1977/1978 under namnet "Tolvslaget på Skansen", och firandet sänds fortfarande i TV. För att köpa och använda fyrverkerier måste man vara 18 år; det är förbjudet att ge fyrverkerier till någon under 18 år. Sedan den 1 juni 2019 krävs särskild utbildning och tillstånd för raketer med styrpinne, eftersom de var överrepresenterade i olycksstatistiken; andra fyrverkerier (t.ex. fyrverkeritårtor) får fortfarande användas utan tillstånd. Många kommuner har egna regler om var och när fyrverkerier får skjutas, ofta bara några timmar runt midnatt och med krav på avstånd till sjukhus, äldreboenden och platser med djur. Ett nyårslofte är ett löfte man ger sig själv inför det nya året; vanliga exempel handlar om att träna mer, äta hälsosammare eller sluta röka. OSÄKERHETER OCH MYTER: Påståendet att nyårsloften skulle vara cirka 4 000 år gamla (Babylonien) är en vanlig folklig förklaring som texterna återger försiktigt ("det sägs", "en vanlig förklaring är") och inte som säkert faktum. Exakta procentsiffror för hur många som ger ett visst löfte kommer från enskilda undersökningar och anges inte som säkra siffror – texterna skriver allmänt. Antalet gånger Anders de Wahl läste dikten anges ungefärligt ("ungefär 36"). Myndigheten bakom fyrverkerireglerna har förekommit både som MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) och under namnet på sidan mcf.se; namnet bör dubbelkollas före publicering. Att "alla svenskar" firar med fyrverkerier eller tittar på Skansen är en generalisering – texterna skriver "många" eller "det är vanligt att".

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.